

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 6. De obligatione non alienandi res Ecclesiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

vt Ecclesiastica officia per substitutum idoneum diligenter & absque vilo periculo offensionis Dei, vel proximi fiant: dummodo ipse per seipsum faciat quae propria industria requirunt: nam sic in nullo fraudat oues propriae praesentia, & industria, nec debito obsequio, ob quod ab illis stipendium accipit.

CAPVT VI.

De obligatione non alienandi res Ecclesiae.

SVMMARIVM.

- 61. Quid nomine Ecclesiae, quidque alienandi verbo hic intelligatur.
- 62. Cuius sit dominium bonorum Ecclesiae.
- 63. Qua auctoritate alienari possint bona Ecclesiae.
- 64. Qua forma ex iuris praescripto sit in eadem alienatione seruanda.
- 65. Ad validitatem alienationis rerum Ecclesiasticarum praeter observationem formae a iure praescriptae, requiratur iusta causa.
- 66. Quatuor casus in quibus permessa est rerum Ecclesiasticarum alienatio.
- 67. Quando res Ecclesiasticae esse valide alienari non seruant a solemnitate praescripta a iure.
- 68. Quomodo accipiendum sit iuramentum praestitum a Praelatis factum Papae de non alienandis rebus suis Ecclesiae.
- 69. Poena alienantium bona suarum Ecclesiarum.
- 70. Casus in quibus excusatur a mortali, non seruans praedictam iuris formam.
- 71. Responso brevis ad quaedam dubia.
- 72. Dubium de locatione fructuum rei Ecclesiasticae, an fieri possit ad longum tempus.
- 73. Aliud, An succedens in beneficio teneatur soluere debitum praedecessoris.

In iure Canonico de hac materia agitur apud Gratianum, postimum 12. quaest. 2. & in reliquis libris eiusdem iuris in titulo, De rebus Ecclesiae alienandis, vel non. De eadem Summularii in verbo, Alienatio, & Nauarr. tractatus instituitur, De alienatione rerum Ecclesiae, tomo 1. operum: De eadem multas quaestiones proponit & soluit Azor in 2. par. Moral. inst. lib. 9. cap. 1. & 2. & Lud. Molina De iust. & iure tract. 2. habet disputationem 465. cum quatuor sequentibus. Pro iudicio de peccatis nobis proposito, in medium proferamus aliquot documenta praenotatis duobus.

61. Prius est in hac re, nomine Ecclesiae intelligi omnem locum pium auctoritate Episcopi fundatum, nomine vero alienationis intelligi omnem contractum, quo transferatur dominium rei ab vno in alterum: vel retento dominio quidem, sed usus fructus transferatur in perpetuum: atque adeo intelligi donationem, venditionem, permutationem, emphyteusim, seu locationem in perpetuum: iuxta textum, expressum in cap. Nulli, De rebus Ecclesiae non alienandis. Quibus adde & locationem in longum tempus ex Clem. 1. eodem tit. Dicitur autem longum tempus, decennium, ex glossa finali ibidem, & ex aliis apud Couar. in lib. 2. var. resolut. cap. 16. nu. 1. Adde & locationem ultra triennium, iuxta extraneam communem, Ambrosiae, eodem adhuc titulo: de qua Couar. multa in sequentibus num. 4. 5. & 6. Veruntamen ex Sylu. in verbo, Alienatio 9. 15. in fine, & Nauar. in Enchir. c. 27. n. 150. in nullo fere loco ea est recepta. Vbi autem recepta sit, cognoscitur ex consuetudine patriae, quam dist. 6. a curia Episcopali, vt monet Caiet. in verbo, Excommunicatio, c. 75. in fine. Atque si cognoscatur non esse recepta, standum erit iuranti quod prohibenti, in citato cap. Nulli, locatio nem fieri ad longum tempus. Sicque standum, vt seruetur quod Concil. Trident. si. 25. cap. 11. De reform. statuit, vt locationes beneficiorum anticipatis solutionibus factae non valeant in praedictum successorum, quocumque indulto, vel privilegio non obstante.

62. Posterior praenotandum est quod bene tractat Ludouicus Molina De iustitia & iure tomo 1. tract. 2. disput. 142. Bo-

na Ecclesiae dici quidem bona Dei, quia sunt in illius cultum & honorem dicata, seu deputata in sustentationem ministrorum Dei, & instaurationem templorum: non tamen quod nullum alium proximum & proprium habeant dominium praeter Deum: alioquin enim tanquam derelicta, & omnibus communia fierent primo occupantis. Non esse autem Ecclesiae materialiter sumpta in qua est beneficium, patet: quia dominium rerum potest tantum esse penes creaturam rationalem, cum sit ius, & potestas vtendi re in proprios vsus. Itaque est communitatis constituentis Ecclesiam eam, cui bona eiusmodi sunt applicata, quae quidem est illorum capax, eadem ratione qua ciuitas habendi sylvas, nemora, prata, stagna, & alia praedia, ac domos, quas locare solet priuatis ciuibus, & ex locatione accipere redditus. Atque vt gubernatores ciuitatis solent esse talium bonorum administratores: sic bonorum Ecclesiae administratores sunt ij, qui eidem Ecclesiae praeficiuntur: quorum Summus Pontifex, sicut vniuersali Ecclesiae cum summa potestate praeficitur: sic bonorum totius Ecclesiae, cum summa potestate habet administrationem. Et sub illo dependenter Episcopus in sua diocesi, reliquique beneficiarii in suis particularibus Ecclesiis.

Observatio forma praescripta a iure, quae cum causa iusta requiritur ad licitam, & validam alienationem rerum Ecclesiasticarum.

SECTIO I.

63. PRimum documentum, his ita praenotatis sit: Praelatos Ecclesiarum posse quidem bona Ecclesiae alienare in certis casibus seruata forma, seu solemnitate in iure praescripta, non tamen auctoritate propria, tanquam dominos, sed tanquam administratores constitutos auctoritate communitatis, quae iure gentium ab hac in illos transfertur. Quia enim difficile fuit in singulis casibus totam communitatem ad tale alienationem conuenire, & consensum praebere (sicut alioqui deberet, cum quod ad omnes pertinet, omnium consensu fieri debeat) communi iure gentium fit, vt tota ea communitatis auctoritas transferatur in Praelatos tanquam illius gubernatores, & maxime in Papam, qui iure diuino in persona D. Petri Ioan. 21. constitutus est pastor vniuersalis Ecclesiae Catholicae, & consequenter habet omnium Ecclesiarum curam & administrationem. Ratione cuius curae, tanquam vniuersalis administrator, praescribere potest formam qua bona Ecclesiarum sunt alienanda a Praelatis inferioribus, similiter potest propter bonum commune, res vniuersae Ecclesiae commutare cum rebus alterius. Immo & vnam alteri vnire.

64. Secundum documentum sit: Formam ex iuris praescripto in proposito alienatione seruandam, esse hanc, vt in alienatione rei Ecclesiae Cathedralis, interuenire debeat consensus Episcopi, & Capituli sui, ex cap. sine exceptione, 12. quaest. 2. idque praehabito tractatu vt ibidem dicitur, id est, praemissa discussione vtrum magis expediat alienare vnam rem quam aliam, aut vtrum subueniri possit praesenti necessitati sine tali alienatione. Idem habetur etiam ex aliis iuribus, vt ex cap. 1. cap. Cum Apollonia, & cap. Tur; De iis quae sunt a Praelato, & ex ca. 1. De rebus Ecclesiae non alienandis in 6. Videndus Molina in citato tract. 2. disput. 468. concl. 4.

In alienatione autem rerum Ecclesiae Abbatialis, seu collegiatae requiri Abbatis, seu Praelati consensum cum Episcopi consensu, & subscriptione, iuxta cap. Abbatibus, 11. quaest. 2. Quod quidem Nauar. in tract. De alienatione rerum Ecclesiae num. 7. annotans, addit consensum illum Episcopi non requiri, cum Abbas, vel alius Praelatus fuerit exemptus ab ipsius iurisdictione, ex glossa ad Clem. 1. De reb. Ecclesiae non alienandis, verbo Proprii. Requiritur autem consensus Papae, iuxta eandem glossam: de quo iudicandum est secundum privilegia ab ipso data in exemptione.

In alienatione denique rerum Ecclesiae inferioris Cathedralis, iuxta cap. Placuit, 12. quaest. 2. si casus per Episcopum, requiritur consensus capituli Ecclesiae Cathedralis sui, per illum Ecclesiae Rectorem, Praepositumque: illa quoque habeat proprium collegium, necessarius est tractatus eiusdem Rectoris cum eodem collegio, ac mutuis, vt iusque consensus eius consensus, & auctoritate Episcopi: non autem consensus capituli Ecclesiae Cathedralis. Sim talis Ecclesia coeuret Ecclesiae litico collegio, solus Rector alienare poterit cum auctoritate,

& consensu solius Episcopi. Quod si Rector etiam careat, debet illi defensor constitui, perinde audiendus, ac Rector ipse audiretur, iuxta cap. 1. De rebus Ecclesie non alienandis in 6. videndus est Molina in eadem disput. 468. concl. quinta.

65. Tertium documentum est, Ad validitatem predictæ alienationis non sufficere vt exacte seruetur forma, solemnitasque à iure tradita, nisi fiat etiam in casibus ab ipso iure permisis. Hoc aliis citatis habent Couar. in lib. 2. var. resolut. cap. 17. num. 2. Navar. in memorato comment. num. nono, & post illos Molina in sequenti conclus. sexta, fundamentum est verum, quod iura cum solemnitate causam iustam requirant ad talem validitatem. Sic enim in cap. 1. De rebus Ecclesie non alienandis in 6. talis alienatio pronunciat nulla, eo quod facta esset tum sine solemnitate, tum sine causa debita. Et in Clemen. 1. De rebus Ecclesie non alienandis, locatio rerum Ecclesie cui vel debita causa, vel solemnitas Ecclesie requisita defuerit, decernitur nulla. Item in Extravag. communi Ambrosio, eodem tit. omnis talis alienatio facta extra casus à iure permisos pronunciat nulla. Adde quod tractatus, quem ante diximus ad ipsam solemnitatem requiri, eo maxime spectet, vt intelligatur iusta causa adesse: atque adeo aliquem ex casibus, in quibus iure permilla est talis alienatio.

66. Quatuor autem sunt tales casus, quos glossa refert. 1. qui 2. in principio. Primus est, cum id postulat necessitas: siue generalis, vt cum gerendum est bellum aduersus infideles: siue specialis, vt cum debita vrgent Ecclesiam, & de fructibus satisfieri non potest. Secundus, cum postulat utilitas maior Ecclesie; nempe vt res melior habeatur, iuxta cap. Vt super, §. finali, De rebus Ecclesie alienandis, vel non. Tertius, cum id exigit pietas: ad captiuorum scilicet redemptionem, vel indigentium sustentationem, cap. Sicut omnino, & cap. Aurum, 12. quæst. 2. dummodo tamen supersint ad honeste, & decore peragendum cultum diuinum; nam tunc nisi fames esset extrema, ratio dicitur esse à tali alienatione abstinendum; vt bene monet Couar. in citato lib. 2. cap. 16. nu. 8. in fine. Quartus est cum incommoditas, seu damnum Ecclesie ad id vrget: quia scilicet res deterior reddetur nisi alienetur, si que alienetur, vitabitur id damnum.

67. Quartum documentum sit, Res Ecclesie absque forma, seu solemnitate à iure præscripta alienari posse primo, iuxta memoratam Extravag. Ambrosio, quando res ab antiquo solite sunt aliis concedi titulo Emphyteutis: tunc enim Prælati, vel Rector Ecclesie (nisi expirante contractu fuerint Ecclesie rursus incorporatæ quoad fructus) potest dare more solito: dummodo id fiat cum euidenti eiusdem Ecclesie utilitate. De quibus Molina pluribus in eadem disput. 468. concl. 8. apud quæ in sequenti questione 469. vide quatenus res Ecclesie cõcedi possint in emphyteusim perpetuam. Aduertendum est autem concessam esse quidem Prælati administrationem bonorum Ecclesie, ex ca. Cum nobis, in fine, De electione: sed, vt glossa finalis ibidem notat, ipsos eam habere tantum rerum bene gerendarum non autem perdendarum, aut dissipandarum.

Possè præterea per eandem quoque Extravagantem dicto modo alienari res Ecclesie, quæ seruando seruari non possunt. In quarum numero censentur, ex Sylu. verbo Alienatio, quæst. 7. bona mobilia quæ non sunt pretiosa, vel quæ non durant triennio, vel quæ vsu consumuntur, nec fructificant, vt vinum, frumentum, & similia. Nã si res sint pretiosæ consecrata in Deicolum, vt Calices, & alia ornamenta sacra magni pretij, non possunt sine solemnitate iuris alienari, ex eadem Extravaganti. Similiter neque si res sint ad instar immobilium fructifera vtaimenta, & greges. Nam seruando seruari possunt, dum morientibus subinde succedunt nascentes. De pecunia numerata idem Syluester in sequenti quæst. 8. putat, quod computanda sit inter bona quæ seruando seruari nõ possunt, nisi ex pacto, vel iuramento deputata esset ad emenda aliqua bona immobilia, aut ad emenda pretiosa, aut esset acquisita ex venditione rei immobilis, vel pretiosæ, aut esset magnæ quantitatis apta ad emptionem bonorum stabilium. Atque idem addens in quæst. 9. iura, actiones, nomina debitorum, annuos redditus, siue census, numerat: inter bona immobilia, satis indicat alienari non posse absque solemnitate requisita à iure.

Possè postremo res Ecclesiasticas illo eodem modo alienari, quando necessitas vrget: nec potest expectari tractatus Prælati cum capitulo, aut quando illæ fuerint nullius, aut modicæ utilitatis: tunc enim ex cap. Terrulas, 12. quæst. 2. Episcopus solus absque solemnitate potest eas alienare, nõ obstante iuramento præstito Papæ de non alienandis rebus Ecclesiasticis ipso inconsulto: vt ex Panormitano ad cap. Vt super, De rebus Ecclesie alienandis, vel non, Syl. annotat in eodem verbo, Alienatio, quæst. 16. & post eum Molina in superius citata disput. 468. concl. 3. versu Licet. Et addit ex eodem, quod quantumuis in citato cap. Terrulas, De solis Episcopis fiat expressa mentio, inferiores tamen Prælatos posse etiã absque tractatu, & consensu Capituli sui alienare predictas res modicas. Quod glossa ad cap. Abbasibus, 12. quæst. 2. expressit de Abbate. Qua tamen in re Prælati non debent esse nimis faciles, sed memores efficillius quod ante retulimus, ipsos bene administrandarum, non dissipandarum Ecclesiasticarum rerum habere facultatem.

Quintum documentum sit, Quando aliquis iurat quod non alienabit bona Ecclesiastica, id tantum intelligi de modo illicito, seu in casibus non concessis. Quando vero iurat, quod non alienabit sine consensu Superioris (sicut hodie de stylo Romani curiæ, Prælati à Papa prouisi præsumunt ei iurare, quod non alienabunt bona suarum Ecclesiarum ipso inconsulto, vt notat Navar. in citato comment. De alienatione rerum Ecclesiasticarum num. 12.) intelligi non modo de illicito, sed etiã de licita alienatione: exceptis casibus vrgentis necessitatis, & modicitatis rei, aut memoratis: ad quos extendere iuramentum cuiusmodi, durum nimis est, & intolerabile. Quam doctrinã ex Panormitano ad cap. Vt super, De rebus Ecclesie alienandis, vel non, Syluester refert in cit. quæst. 16. Ex ea autem intelligitur, Prælatos prouisos, seu institutos, aut confirmatos à Papa, non posse tuta conscientia sine autoritate ipsius alienare bona suarum Ecclesiarum: quandoquidem omne iuramentum quod potest seruari sine interitu, & dispendio salutis æternæ, seruandum est ex cap. Si vero, De iureiurando, & ex cap. Quamuis pactum, De pactis in 6. Maxime autem in hac re, in qua plerumque spectatur potius alienantium commodum, quam aperta Ecclesie utilitas.

An autem, si talis contra suum iuramentum alienet, non tantum sit periuurus, sed etiam inualida sit alienatio, quantumcumque facta iusta de causa, & seruata forma à iure Canonico præscripta, tractat Navar. in cit. comment. num. 14. statuitque, saltem quoad forum externum, non valere. Quia etsi actus contra iuramentum factus, communiter valeat: non tamen in hac re. Tum propter Extravag. communem Ambrosio, De rebus Ecclesie non alienandis §. Si quis autem, vbi nullius omnino momenti, & roboris esse decernitur. Tum etiam quia nullius omnino momenti esset clausula posita in literis prouisionis, quam tenentur prouisi iurare, se non alienaturos bona Ecclesiarum inconsulto Summo Pontifice. Dicit autem Nauarrus quoad forum saltem externum: quia quoad internum est aliqua diuersa ratio, pro ut paulo post ex eodem in sequenti. n. 17. & ex aliis dicitur.

Pæna Clericorum perperam alienantium bona suarum Ecclesiarum.

SECTIO II.

68. Sextum documentum esse potest sumptum ex eadem Extravaganti, Quod si Prælati, & beneficiarij alienantes bona suarum Ecclesiarum (sint Episcopi, vel Abbates, ipsi suspendantur ipso iure ab ingressu Ecclesie: si que per sex menses in tali suspensione perseverauerint, à regimine, & gubernatione suarum Ecclesiarum suspendantur, & qui alienata recipiunt sunt ipso iure excommunicati. Alij vero inferiores beneficiarij alienantes, siue regulares, siue seculares, siue curati, siue simplices clerici fuerint, ipso iure priuenter beneficiis, quæ habuerint in Ecclesiis, quarum bona alienauerint: ita ut absque alia declaratione possint conferri à Papa, vel ab iis quos collatio illorum spectat.

Istud loco cit. notans Navar. consequenter nu. 18. docet quod beneficiarij siue regulares, siue seculares, qui domos aliquas, vel prædia solent ad vitam, vel ad aliquas generatio-

nes, vel

nes, vel in perpetuum bona fide locare ob veram utilitatē, vel necessitatem Ecclesie, absque solemnitate canonica, vel inconsulto Romano Pontif. non peccare mortaliter, nec incurrere in pœnas prædictas, neque in illam aliam Clementinam primam, De rebus Ecclesie non alienandis: scilicet ut eò ipso suspensifint ab officio: & quod nullum ius acquiratur talium rerum concessione. Ratio est, quod in illis pontificiis constitutionibus dicitur, Qui præsumperit. Ille vero qui bona fide, vel cum simplicitate aliquid facit, non censetur facere ex præsumptione. Quod si id ipsum faciant sine iusta causa, seu non ob veram necessitatem, vel utilitatem Ecclesie: neque à peccato mortali excusantur: quia non sunt in bona fide: nec etiam à prædictis pœnis, si quidē scienter id faciant, neque refert, quod actus alienandi tunc sit in validus: quia illum nihilominus punit Ecclesia, sicut & matrimonii contractū in gradibus prohibitis: quod est invalidū sit, tamen illud sine legitima dispensatione scienter contrahens, peccat, & ex cōmunicationis pœnā incurrit per Clem. vnicā, De consanguinitate, & affinitate, vide Nauar. plenius de hac re differrentem in sequent. num. 29.

Satis enim est eam attigisse; & tria paucis notare quæ ille in præcedenti num. 17. & 18. habet. Primum est, Alienationem rei Ecclesie, factam à beneficiario ex vera causa necessitatis, vel utilitatis, vel pietatis, non servata forma iure canonico inducta, valere in foro conscientie, dummodo adfit eiusdem beneficiarii alienantis, alienareque potens consensus, ubi que iusta causa alienandi atque fraudis absit. Ratio est: quia is qui aliquid facit contra legem humanam putans se causam iustam habere illud faciendi, non peccat mortaliter, iuxta receptam sententiam D. Thomæ, & aliorum quorum Nauar. ipse meminit in præced. num. 10. & in Enchir. cap. 23. nu. 43. Eandem sententiam sequentes in verbo, Alienatio, Angelus quæst. 14. & Sylv. quæst. 13. pro ea adferunt, quod solemnitates iuris in contractibus requisitæ, constituantur ad tollendas fraudes, & exceptiones: vnde ubi sine eis bona que fide celebratur contractus secundum formam iure naturali requisitam, etiam si desit solemnitas iuris humani, validus est in conscientia: quia vim habet ex iure ipso naturali vel gentium: quandoquidem in eo servatur totum id quod idem ius expolcit.

Secundum est, Beneficiarium iusta de causa alienantem rem Ecclesie inconsulto Papa (etiam quando ipse sit eius filius, quoad forum externum requiritur) bona fide faciens conditionem Ecclesie meliorem, non peccare mortaliter, nec incurrere in antememoratas pœnas quoad internum forum. Ratio est: quia servat formam alienandi iure naturali, & diuino necessariam: & à præsumptione, propter quam tales pœnæ imponantur, excusatur per istam causam, quam bona fide putat se habere agendi quod agit: non obstante lege humana. Quod tamen non procedit in eo qui formam iuris servare tenetur, ratione iuramenti præstiti. Huius enim obligatio est de iure diuino, cui satisfaciendum est quamdiu potest sine animæ detrimento, ut iam ante attigimus. Quamquam tamen in casibus licitis, alienatio facta contra tale iuramentum valida est, iuxta communem doctrinam: prout testatur Nauar. in memorato commentario num. 14. pro ea adferens cap. Sicut ex literis, & cap. De illis, tit. De sponsalibus.

Tertium est, Alienantem domum bona fide tanta pensione perpetua, quanta colligitur vnoquoque anno, non videri peccare mortaliter ob non servatam formam iuris. Ratio est: quod id faciat in casu à iure permissio, nec faciat præsumendo, sed bona fide, quæ putat meliorem inde fieri conditionem Ecclesie: eamque esse iustam causam propter quam legislator ipsum excusaret si adesset. Vnde sequitur, iuxta traditā à Nauar. in Enchir. c. 23. n. 43. ipsum non peccare mortaliter: nec pœnam incurrere in hac re peccanti impostam.

Solutio aliquot dubiorum de alienatione rerum Ecclesiasticarum.

SECTIO III.

74. **S**uperfunt aliquod dubia. PRIMUM EST, Cuius Episcopi autoritate fieri debeat alienatio? Respondetur ex Panor. ad cap. Pastoralis, De priuilegijs nu. 10. quod quando

Ecclesia alienans est sub vno Episcopo, & res quæ alienatur est sub alio, alienationem debere fieri autoritate illius Episcopi in cuius diocesi sita est Ecclesia alienans, non illius in cuius diocesi sita est res, quæ alienatur. Et ratio est quod talis Ecclesia sit, quæ alienat, transfertque dominium ex eundo se illo.

SECUNDUM EST, An ordinatus ad titulum patrimonij, libere possit id ipsum alienare. Respondetur id quidem ante Concil. Triden. fuisse controuersum: sed in eodem, sess. 21. cap. 2. De reform. statutum esse ne tale patrimonium alienari possit, absque licentia Episcopi donec promotus, beneficium ad vitam sufficiens adeptus sit, vel aliunde habeat vnde vivere possit. Quod etiam statuit de pensione ad cuius titulum fuerit quis ordinatus.

TERTIUM DUBIUM EST, An quando Ecclesie possessio non solet quotannis iustum fructum reddere, possit ultra triennium locari, etiam ubi vsu recepta est Extravagans Ambitiosa, De rebus Ecclesie non alienandis, præscribens tempus triennij ad locationem rerum Ecclesie. Ad quod respondet Nauar. in cit. comment. num. 21. posse locari, quia alioqui non inueniretur qui talia bona conducere vellet. Et ita, inquit ille in Lusitania ubi oliueta non ferunt quotannis iustum fructum, sed tantum biennio vnum, locantur ad quadriennium, eo quod triennio non possunt capi tres fructus; immo nec duo, ita ut oporteat locari ad duos annos tantum, ut conductor recipiat vnum iustum fructum, aut ad quatuor & recipiat duos fructus, aut ad sex, ut recipiat tres. Quod quidem in effectu est locare tantum ad vnum annum aut ad duos aut ad tres. Hocque est, quod Couarr. ait in lib. 2. variarum. resolutio num. 16. num. 6. in principio: si res Ecclesie sint eius conditionis ut quolibet triennio vnus tantum fructus ex eis percipiatur, posse eas in nouem annos locari.

QUARTUM DUBIUM EST, An cum res quotannis iustum fructum proferre solet, si fiat locatio ad sex, vel noue annos, cum clausula ut tot sint locationes, quot sunt triennia, & finito primo triennio, tunc facta sit noua locatio. Ad quod respondendum est ex Couarr. in cit. nu. 6. & in præcedenti 4. valere huiusmodi locationem pro primo triennio: si quidem hæc sit contrahentium voluntas, ut contractus si non ex toto, saltem ex parte qua potuerit, valeat. Quod si locatio absolute facta esset in sex vel nouem annos, ita ut voluntas ipsorum determinata esset ad tantum tempus: quia censeretur facta in fraudem canonis prohibentis ultra triennium fieri; ne pro primo quidem triennio valerent ex Couarr. ibidem num. 5. Pluribus tractatam eandem rem videre est apud Molinam disput. 467.

Porro quod hic dicitur, pariter dicendū esse de mandato dato ad res Ecclesie locandas docet Couarr. in cit. num. sexto. nempe datum ad bis, ter, vel pluries locandas, tantum valere pro primo triennio: quo finito cessat mandatum: ita ut mandataris non possit absque nouo mandato in aliud triennium ipsas Ecclesie res locare. Cum enim ex ea commissione sequatur locatio, si ea alicui fieret perpetua, locatio etiam fieret quodammodo perpetua: quæ rationem habet alienationis.

72. **Q**UINTUM DUBIUM EST, An quod dicitur de rebus Ecclesiasticis, prohibitam esse earum locationem ad longum tempus, extendatur ad fructus quos res eadē proferunt. Ac pro parte negante facit, quod tales fructus non sint res Ecclesiasticæ: cum eorum dominium non sit Ecclesie, sed illius Ecclesiastici cui assignatur: qui ideo potest illos propria autoritate alienare. Quæ de re multis Suarez in opere De religione. tract. 2. lib. 4. cap. 24. Pro parte affirmante vero facit, quod vix possit, in eiusmodi locatione vitari scandalum: quia facile erit modo illo insolito locandi, abusum committi contra Ecclesie prohibitionem præsertim cum ille in huius fraudem se cedat, ut in praxi reddat eam inutilem, deinde valde difficile est in praxi, locare fructus potestate tantum existentes in re, quin hæc ipsa quoque inde obligata intelligatur.

Ceterum iudicari respondendum, in praxi tales locationes esse vitandas ut animæ periculosas, prout iudicandū significat Azor in 2. part. Moral. instr. lib. nono. cap. 2. quæst. 7. Quamquam tamen quia in speculatione contrarium non

caret fundamento: si absque scandalo seruari posse probabiliter appareat, eas non esse habendas illicitas, si fiant eo modo, quo Molina in cit. tract. 2. disput. 466. §. In tertio autem, tradit: nempe ut locatio fiat fructuum ex re Ecclesiastica percipiendorum, nomine Ecclesiastici cui sunt attributi, dependenter à iure quod habet percipiendi: idque quamdiu idem ius in eodem perseverauerit. Quia ratione non agitur contra constitutionem Ecclesiasticam ante memoratam: quia res quæ locatur non est Ecclesiastica: nec fit iniuria successoribus: quia res in quibus succedit nullo modo onerata manent: cum locatarius nullum ius acquisierit in eis, sed solum obligationem personalem comparatione locatoris, ad fructus et alias debitos percipiendos. Quæ obligatio tanquam affixa personæ, ius percipiendi habent, cessat ubi tale ius in eo desierit siue per aliam beneficii amissionem: ita ut res, ad ipsius successorem perinde libera transeat, ac si non fuisset locata.

73. **SEXTVM DVBIVM EST, VERVM SUCCESSORES IN BENEFICIIS TENEANTUR STARE LOCATIONIBUS RE RUM ECCLESIE, FACTIS PER ANTECESSORES SUOS: AN VERO TALIS LOCATIO MORTE BENEFICIARII LOCANTIS FINIANTUR.** Respondetur non teneri stare, si locatio sit facta cum detrimento Ecclesie, quia potest allegare hanc causam esse, vel deceptam in pretio, qualitate, aut quantitate rei locatæ, ad petere restitutionem in integrum, ex cap. Non liceat Papæ, 12. quæst. 2. Cui iuri non potest cedere aut transigere euidenter in damnum ipsius Ecclesie sine Papæ licentia, quemadmodum ex Panormit. Sylu. in verbis, Alienatio, quæst. 18. annotat. Si vero facta sit locatio secundum formam iuris, & in utilitatem Ecclesie, tenetur successor ei stare; quandoquidem facta est à legitimo administratore, cuius potestas administrandi non est frustra. Quamquam si locatio non esset à prædecessore facta nomine Ecclesie: sed proprio nomine ipsius, & ad propriam ipsius utilitatem, cessari potest finiri morte locatoris. Nam eo ipso, quod tali nomine fit, intelligitur cum tali locatore finienda.

Simili distinctione explicatur dubium, An successor in beneficio teneatur debita prædecessoris solvere. Tenetur enim, si contracta sint pro necessitate Ecclesie, per textum expressum in cap. 1. De solutionibus; aliter non: nisi aliquid conuersum sit in Ecclesie utilitatem, & bonum. Quod ipsum Ecclesia quatenus conuersum est in eius utilitatem tenetur, solvere per e. Quod quibusdam, De fideiussoribus, & alia quæ habet glossa finalis ad præcuratum cap. 1. Nonnulla alia dubia quæ his adiungi possent partim iam soluta sunt in tractatu De simonia, partim videri facile possunt sufficienter explicata apud Syluest. verbo Alienatio, à quæst. 16. & apud Azorium in citato cap. 2.

CAPVT VII.

De obligatione expendendi fructus beneficiorum in bonos usus.

S V M M A R I V M.

74. Bona Ecclesiasticorum quedam sunt, quorum non dominium habent.
 75. Alia quorum certum est non habere dominium.
 76. Alia de quibus in questione veretur an idem habeant dominium.
 77. Præmittenda eiusdem quæstionis explicatio.
 78. Quia ratione beneficiorum dominium habeant fructuum beneficiorum suorum.
 79. Obligatio largiendi pauperibus quod superest ipsis de iis fructibus.
 80. Obiectio cum solutione.
 81. Unde ortum habet talis obligatio.
 82. Bona à fidelibus data sunt Ecclesie, non quidem sub conditione, sed in finem: ut quæ Clericus superessent darentur pauperibus.
 83. Comparatio pro conscientia, duarum præcipuarum sententiarum de proposito obligatione.
 84. Iuxta eandem statuentiam est de obligatione restituendi, si beneficiario non imbat, si superabundante fructus sui beneficii male expendat.

85. Communis consensus est talis in peccare mortaliter.

86. Differentia inter beneficarios superabundantes, & alios dicitur in obligatione faciendi elemosinam pauperibus.

87. Ea locum habet in pauperum necessitatibus conuincitur.

88. Responsio ad aliquot inerrata de modo satisfaciendi proposito obligationi.

CIRCA hanc obligationem multa dubia possunt & solent moueri, quibus ut satisfiat, præmittenda est duarum quæstionum explicatio, quam late persequitur Nauarr. in tract. De retributis Ecclesiasticis, & in eiusdem tractatus apologia tomo primo suorum operum: postquam cum Molina de iust. & iure alios commemorat in tomo primo de iust. & iure tract. 2. disput. 142. & aliquot sequentibus: ab eadem explicatione proinde initium faciemus.

Quæstio, sintne Beneficarij vere donati, seu proprietarij: an veros fructus, & redditus, vel fructus, & proventuum, quos ex beneficiis percipiunt.

74. **Notandum est primo, bona Ecclesiasticorum multiplicia, variata esse.** Alia enim sunt quæ dicuntur patrimonialia: nempe ea quæ quis ex successione per testamentum vel iure hæreditario ab intestato habet à suis progenitoribus. De cuiusmodi bonis quæstio hæc non intelligitur: quia certum est apud omnes beneficarios non religiosos talium bonorum dominium, & proprietatem habere perinde, ac laicos. Et ratio est, quia illi per Clericatum, aut sacrum Ordinem non sunt incapaces dominij, neque abdicant se eo, aut obligant ad patrimonialia expendenda in piis causis.

77. Alia vero bona sunt, quæ dicuntur quasi patrimonialia; nimirum ea quæ beneficiarij sua industria arte, & labore acquirunt, non tanquam Clerici, sed tanquam homines habentes artem, & industriam. Adde pariter bona ea, quæ beneficiarij ex donatione, vel testamento alicuius laici nullo intuitu Clericali habent. Et nec de istis intelligitur quæstio: quia omnes etiam, ob eandem rationem consentiunt beneficiarios dominium, & proprietatem talium bonorum acquirere.

Tertio sunt alia bona quæ beneficiarij habent ex exercitio suo quotidiano: siue ex officio quod tanquam Clerici exercent: cuiusmodi sunt elemosinæ, quæ recipiunt pro Missis celebrandis, vel pro sepeliendis mortuis, vel confessionibus audientis, etiam si illi à quibus accipiunt sint ipsorum Parochiani, vel pro alio Clericali, Ecclesiastico actu exercendo: quales sunt canendi in choro, concionandi, iudicem Ecclesiasticum, vel Capellanum, vel Vicarium temporalem agendi. Et nec de istis adhuc intelligitur quæstio, quoniam certum quoque est apud omnes, de huiusmodi bonis beneficiarios posse libere disponere tanquam eorumdem dominos, & proprietarios. Nec quemquam esse qui ea de re dubitet; Molina monet in citata disput. 142. Et ratio est: quia dum fideles talia eis tribuunt ut quoddam stipendium sustentationis: permittunt ea liberissime ipsorum dispositioni, nec intendunt ipsis nouum aliquod onus imponere, perinde ac permittunt operarij arbitrio, usum mercedis, quam eis persolunt, aut pauperis arbitrio elemosinam quam largiuntur.

78. Quarto, sunt alia bona quæ Clerici, vel beneficiarij habent itaque administratores, & procuratores alicuius Ecclesie, vel hospitalis, alteriusve loci pii, in cuius usum illa sunt deputata; nempe ad fabricam, vel ad curandos pauperes vel ad aliquid aliud. Atque, ut habet quoque ibidem Molina, certum est apud omnes, quod Clerici de huiusmodi bonis non possint libere disponere: quia talium dominium, seu proprietatem est apud Ecclesiam illam, vel domum hospitalalem, vel alium locum pium; non autem apud illos, qui tantum habent administrationem.

75. Quinto, sunt alia bona quæ beneficiarij habent pertinentia ad splendorem, ornatum, & potentiam earum Ecclesiarum, quibus ipsi præsent. Huiusmodi sunt oppida, castra, pagi, feuda & cætera quæ Episcopi, & Abbates alicubi habent cum temporali iurisdictione. Quæ bona solent dici

tempo-